

VOETGANGERS BREVET BRONS

Vlaanderen
is veiliger verkeer

VSV
IEDEREEN MEE
VOOR VEILIG VERKEER

STAPPENPLAN
VOOR KLEUTERS

1. Inleiding

Kinderen zouden rond negen jaar veilig moeten kunnen stappen in het verkeer en zelfstandig een straat moeten kunnen oversteken. Dat vereist echter de nodige training. Voetgangerstraining gebeurt stapsgewijs. Het is belangrijk dat je als leerkracht rekening houdt met de ontwikkeling van je kleuters en de verschillende stappen van het leerproces volgt.

1.1 Stapsgewijze aanpak leerlijn stappen

Deze leerlijn toont waar je kleuters zich bevinden in het traject dat wij voor hen met onze voetgangersbrevetten uitgestippeld hebben.

✓	Eerste en tweede kleuterklas	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Brons	Stoeptraining
✓	Derde kleuterklas	Eindtest Voetgangersbrevet Brons	
	Eerste leerjaar	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Zilver	Oversteektraining
	Tweede leerjaar	Eindtest Voetgangersbrevet Zilver	
	Derde leerjaar	Oefenen voor het Voetgangersbrevet Goud	Verkeersvaardigheid
	Vierde leerjaar	Het Grote Voetgangersexamen	

1.2 Stapsgewijze aanpak Voetgangersbrevet Brons

Om met je kleuters het Voetgangersbrevet Brons te behalen, doorloop je verschillende stappen:

Stap 1: voorbereiding

- Lees het stappenplan goed door
- Breng je collega's/directie op de hoogte van de leerlijn
- Breng de ouders op de hoogte van de voetgangerstraining

Stap 2: vaardigheden trainen

- Oefen met je kleuters de volgende vaardigheden via de spelletjes die je bij de vaardigheden vind.

1. Langs de huizenkant stappen
2. Stoppen aan de stoeprand
3. Oversteken op een zebrapad

Stap 3: eindtest Voetgangersbrevet Brons

- Stel het parcours op
- Overloop het parcours samen met de kinderen
- Beoordeel de kleuters met de controlefiche (www.verkeerschool.be -> brevetten)

1.3 Ontwikkelingsdoelen

Inhoudelijk en methodologisch sluiten de vaardigheden van het Voetgangersbrevet Brons aan bij de volgende ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs:

Mens en maatschappij - Verkeer en Mobiliteit

De kleuters

- 4.10 herkennen in hun omgeving plaatsen waar ze veilig kunnen spelen en waar niet.
- 4.11 beseffen dat het verkeer risico's inhoudt.
- 4.12 kunnen onder begeleiding elementaire verkeersregels toepassen.

Lichamelijke opvoeding - Motorische competenties

De kleuters

- 1.2 kunnen de eigen bewegingsbaan stoppen, richten en wijzigen afhankelijk van statische en dynamische objecten: andere bewegers, obstakels, bewegende voorwerpen.
- 1.3 kunnen het evenwicht behouden in verplaatsingen en bij houdingen op diverse steunvlakken.
- 1.6 kunnen met een eenvoudig bewegingsantwoord snel reageren op auditieve, visuele en tactiele signalen.
- 1.15 kunnen zelf actief omgaan met wijzigingen in de lichaamshouding rekening houdend met de omgeving.
- 1.18 kunnen tijdens het bewegen rekening houden met plaatsaanduidingen.
- 1.19 kunnen handelend rekening houden met een te overbruggen afstand.
- 1.20 kunnen in eenvoudige bewegings- en spelsituaties de meest efficiënte bewegingsrichting kiezen.
- 1.21 passen de eigen beweging aan aan de snelheid en het tempo van bewegende objecten, of aan de tijdsduur van auditieve signalen.
- 1.31 kunnen een eenvoudige reeks van opeenvolgende handelingen uitvoeren binnen bewegingsactiviteiten.
- 1.32 kunnen een gepast bewegingsantwoord geven op eenvoudige speltaken, bewegingsopdrachten, afspraken en regels.

1.4 Beperkingen van kleuters in het verkeer

Jonge kinderen zijn nog onvoldoende ontwikkeld als het gaat om aandacht, waarneming (visueel en auditief) en lichaamscontrole. Deze competenties zijn essentieel voor een veilige verkeersdeelname. Als een kind bijvoorbeeld wil oversteken, moet het beschikken over de juiste psychomotorische vaardigheden. Jonge kinderen beheersen deze vaardigheden nog niet. Voor hen is het dan ook heel moeilijk om veilig en correct over te steken.

Het is de taak van een volwassen begeleider (leerkracht, (groot)ouder, ...) om jonge kinderen te laten wennen aan het verkeer en hen concrete aanwijzingen te geven in bepaalde verkeerssituaties. Wanneer kleuters in het verkeer komen, moeten ze dat altijd doen onder begeleiding van een volwassene én bovendien **hand in hand** met die volwassene. Op die manier kunnen we hun ontwikkeling stimuleren. Trainen is dus de boodschap!

2 Vaardigheden trainen

De drie vaardigheden die de kleuters moeten beheersen om hun Voetgangersbrevet Brons te behalen, kan je trainen in spelvorm. De spelletjes zijn gerangschikt volgens moeilijkheidsgraad, je kan dus best beginnen met het eerste spel. Train altijd eerst in een **beschermde omgeving** en nadien pas in het echte verkeer. Als je deze opbouw volgt, werk je steeds in de juiste ontwikkelingsfase van je kleuters.

Praktisch:

- Op de speelplaats vind je wellicht stroken of lijnen die een voetpad kunnen voorstellen. Zijn die er niet, teken ze dan met krijt of gebruik stoeprandstroken. Die kan je zelf maken met vinylvloerbekleding (knip stroken van 10 cm breed en ongeveer 4 m lang).
- Zorg dat je een huizenkant kan voorstellen (de buitengevel van een gebouw).
- Als je nadien in het echte verkeer traint, zorg dan voor extra begeleiding. Een collega of verkeers(groot)ouder zorgt mee voor de veiligheid van de groep in het verkeer.

Werk je school al met verkeersouders? Kijk op www.verkeersouders.be.

3 Eindtest Voetgangersbrevet Brons

3.1 Voorbereiding

Stap 1: zoek extra begeleiders

- Voor de eindtest van het Voetgangersbrevet Brons heb je **twee extra begeleiders** nodig die hand in hand meestappen met de kleuters. Denk aan de turnleerkracht, (klas)leerkracht, directie of een (verkeers)ouder. Terwijl ze meestappen kunnen ze het kind ook beoordelen op de verschillende vaardigheden.

TIP: Vraag helpende ouders om zich te registreren op www.verkeersouders.be.

Stap 2: maak een planning

- Prik samen met de begeleiders een geschikte **datum** voor de eindtest.
- Stippel een **parcours** uit. De route begint aan de schoolpoort en bevindt zich idealiter in de straat van de school, een omgeving die voor de kleuters **relevant, veilig en herkenbaar** is. Een korte route met een afstand van ongeveer 200 meter volstaat al.
- Overloop met de begeleiders de **vaardigheden** die de kleuters moeten beheersen en hoe ze geëvalueerd worden. Na het meestappen met een kleuter, moeten de begeleiders bij jou verslag uitbrengen zodat jij de controlefiche kan invullen.

Stap 3: maak het Voetgangersbrevet Brons bekend

Licht de ouders en de rest van de school in over het Voetgangersbrevet Brons. Moedig ouders ook aan om zelf met hun kleuter de vaardigheden in te oefenen.

3.2 Parcours

Stap 1: stel het parcours op

De vertrekplaats is bij voorkeur op de speelplaats van de school. Op deze manier kunnen de kleuters de vaardigheden verder inoefenen terwijl ze wachten op hun beurt. Hiervoor kan je eventueel een beroep doen op je collega Lichamelijke Opvoeding.

Op het parcours moeten de volgende drie vaardigheden getest worden:

1. Langs de huizenkant stappen.

- Materiaal: een kegel
- De kleuter ervaart dat de huizenkant de veiligste plek is op het voetpad. Tijdens de test stappen de kleuter en zijn begeleider op het voetpad naar een kegel en maken aan de kegel rechtsomkeer. De kleuter laat de hand los, draait 180° rond zijn as en geeft de volwassene opnieuw een hand.

2. Stoppen aan de stoeprand.

De kleuter en de volwassen begeleider stappen op een voetpad richting zebrapad om daar over te steken. De kleuter maakt duidelijk dat hij stopt aan de rand van het voetpad door te zeggen 'Ik stop aan de rand'.

3. Oversteken op een zebrapad.

De kleuter die hand in hand met een begeleider oversteeft op het zebrapad, kijkt steeds goed links en rechts. Als het veilig is, maakt de kleuter duidelijk dat hij wil oversteken door te zeggen 'Ik steek over'.

Duid de te volgen route aan zodat iedereen goed weet waar de vaardigheden getest worden. Geef de helpers nog een korte briefing over:

- wie met welke kleuter meestapt;
- hoe ze de deelnemende kleuters moeten beoordelen;
- hoe ze mee instaan voor de veiligheid.

Stap 2: overloop het parcours met de kleuters

Maak de volgende afspraken met de kleuters:

- Alle kleuters dragen steeds een fluohesje met een rugnummer (zorg ervoor dat er geen nummers ontbreken en dat de nummering overeenstemt met die op de controlefiche).
- Je wordt tijdens de test niet alleen beoordeeld op de vaardigheden, maar ook op je algemeen verkeersgedrag. Breng jezelf en anderen dus nooit in gevaar!

Stap samen met de kleuters het parcours af en sta even stil bij de verschillende vaardigheden. Leg de kinderen uit waarop ze precies beoordeeld zullen worden.

Stap 3: neem de eindtest af

De kleuters leggen een voor een de eindtest af, hand in hand met een begeleider. Om dat efficiënt te laten verlopen, kan je de klas best in twee splitsen. De helft van de leerlingen staat klaar om het parcours af te leggen. De andere helft oefent met de extra begeleider de vaardigheden nog wat verder in.

Wij raden aan dat jij als klasleerkracht bij de kinderen aan het vertrekpunt blijft. De eerste kleuter vertrekt daar hand in hand met zijn begeleider en voert de eerste vaardigheid uit: langs de huizenkant stappen. Als de eerste kleuter deze vaardigheid uitgevoerd heeft, kan de tweede vertrekken met zijn begeleider. De eerste kleuter gaat intussen naar het zebrapad en voert de volgende twee vaardigheden uit: stoppen aan de stoeprand en oversteken op een zebrapad. Nu is hij klaar om terug te gaan naar het vertrekpunt. Als de kleuter weer veilig op de speelplaats is, komt de begeleider naar jou en legt uit hoe de kleuter de vaardigheden uitgevoerd heeft. Op basis van deze feedback vul je de controlefiche in.

Stap 4: beoordeel de kleuters

Je kan de kleuters beoordelen met een controlefiche. Je kan de controlefiche downloaden op www.verkeerschool.be.

Kleuters moeten drie op drie behalen op de vaardigheden om hun Voetgangersbrevet Brons te behalen. Bij elk van de drie vaardigheden moet de controleur nagaan of de kleuter de deelvaardigheden goed uitvoert. Doet een kind iets fout, dan geeft de begeleider dat door. Duid op de controlefiche alleen de **fouten** aan, dat werkt vlotter. Onderaan op de controlefiche is ook een vakje voorzien waarin je specifieke opmerkingen kan noteren.

Wees correct in de beoordeling. Al hoeft een kleine correctie niet te betekenen dat de kleuter zijn brevet niet kan behalen. We vertrouwen hiervoor op jouw inschattingsvermogen en kennis van de capaciteit van je leerlingen.

3.3 Evaluatie

Na de eindtest ontvangt elke kleuter het Voetgangersbrevet Brons. Op de voetgangersbrevetten vink je aan of de kleuter geslaagd is of dat hij nog verder moet oefenen met een begeleider. Je vermeldt dan welke (deel)vaardigheden nog bijzondere aandacht verdienen.

Het Voetgangersbrevet Brons is zo opgesteld dat ieder kind beloond wordt voor zijn inspanning, geslaagd of niet geslaagd. Naast het brevetje krijgt de kleuter ook een polsbandje om te tonen dat hij de test afgelegd heeft.

Je kan de voetgangersbrevetten en polsbandjes best zo snel mogelijk uitdelen na de test. Zo weten de kinderen nog goed wat de verschillende vaardigheden juist omvatten en kunnen ze beter terugblikken op hun prestatie.

TIP: Reflecteer in de klas samen met de leerlingen hoe ze de test ervaren hebben: wat ging goed? Wat vond je moeilijk? Hiervoor kan je de zelfevaluatie gebruiken die je op de website terugvindt.

Het is ook prettig voor de kleuters als je van de brevetuitreiking een plechtig momentje of een leuk feestje maakt, samen met bijvoorbeeld ouders of directie.

